

Guía Docente				
Datos Identificativos				2011/12
Asignatura (*)	Inclusión educativa e adaptación do currículo	Código	652G04011	
Titulación	GRAO EN LOGOPEDIA			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Formación básica	6
Idioma	Galego			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat	Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Profesorado	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat	Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Web				
Descrición xeral				

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
A4 Conocer e integrar os fundamentos educativos da Logopedia: Procesos de ensino e aprendizaxe			
A			
A16 Conocer as características diferenciais da intervención logopédica no ámbito escolar			
A23 Coñecer, aplicar e valorar críticamente as técnicas pedagóxicas, así como os recursos metodolóxicos e didácticos para o ensino da linguaxe.			
A28 Adquirir un coñecemento práctico na intervención logopédica (formación práctica en ámbitos escolares).			
B3 Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.			
B23 Traballar de forma colaborativa cos distintos profesionais que interveñen sobre o alumnado.			
B24 Traballar de forma interdisciplinar co profesorado e cos distintos membros dos departamentos de Orientación.			
C.2. Respetar a diversidade lingüística do entorno social e realizar una intervención logopédica baseada en este respecto, utilizando na rehabilitación a lingua de uso máis frecuente do suxeito.			
B.25. Saber incardinar o apoio logopédico dentro da estrutura complexa de apoios que precisan as persoas con discapacidade			
A.29. Comprender o significado das adaptacións do currículo no marco dunha perspectiva inclusiva.			

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque temático I: A resposta á diversidade no ámbito educativo : Evolución e modelos	1. A resposta á diversidade: factores sociais, políticos e psicopedagóxicos 2. Da educación segregada á educación integrada 3. A inclusión educativa: Principios e recursos estratéxicos

<p>Bloque temático II: A atención aos problemas de linguaxe nunha escola inclusiva</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A linguaxe como instrumento de mediación na comunicación didáctica. 2. Os problemas de linguaxe e a súa incidencia no rendemento escolar. 3. A Cooperación entre profesorado e logopedas 4. Organización do apoio logopédico desde unha perspectiva inclusiva. 5. A implicación da comunidade educativa no proceso educativo
<p>Bloque temático III: As Necesidades educativas especiais na esfera da linguaxe: Resposta educativa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Retrasos de linguaxe derivados de privación social: intervención educativa 2. Discapacidade auditiva e linguaxe : Aspectos educativos 3. Discapacidade motórica e linguaxe: Aspectos educativos 4. Discapacidade intelectual e linguaxe: Aspectos educativos 5. Trastornos do Desenvolvemento e linguaxe: Aspectos educativos
<p>Bloque Temático IV: Currículo e Adaptacións curriculares na esfera da linguaxe.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Currículo e inclusión educativa 2. Adaptacións curriculares na esfera da linguaxe 3. O papel do logopeda no deseño e desenvolvemento das adaptacións curriculares. 4. Estratexias, medios e recursos para as adaptacións curriculares na esfera da linguaxe.
<p>Bloque temático V: Problemas psicosociais e linguaxe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Desigualdades sociais e linguaxe 2. Alumnado estranxeiro e adaptacións da linguaxe

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida	10	0	10
Estudo de casos	8	12	20
Portafolios do alumno	15	15	30
Investigación (Proxecto de investigación)	2	12	14
Solución de problemas	3	11	14
Proba de resposta breve	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	0	10	10
Lecturas	0	15	15
Presentación oral	0	5	5

Sesión maxistral	15	15	30
Atención personalizada	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Organizaranse debates en gran grupo e pequeno grupo sobre temas presentados nas actividades iniciais
Estudo de casos	Analizaranse casos presentados en diversos formatos: video, texto, oral, etc.
Portafolios do alumno	O portafolios vai ser un instrumento clave para o alumnado durante toda a materia. Sobre todo preténdese que a partir da recolleita da información, reflexione e enriqueza os contidos que lle achega a materia, tratando deste xeito de irse aproximando aos seus propios intereses como futuro profesional da logopedia, sen perder a perspectiva de que o seu traballo debe formar parte do desenvolto por equipos interdisciplinares, que traballan dentro e fóra da aula.
Investigación (Proxecto de investigación)	Cada persoa ou equipo terá que buscar experiencias de innovación educativa no ámbito da atención á diversidade e educación especial que procuren a inclusión educativa
Solución de problemas	O alumnado terá que facer unha proposta de intervención educativa para desenvolver nun contexto educativo inclusivo un alumno ou alumna con NEAE
Proba de resposta breve	O alumnado terá que facer unha proba sobre os contidos básicos da materia. A proba consistirá en preguntas breves, que o alumnado terá que responder tendo en conta a súa opinión fundamentada e/ou contrastada coas doutros autores e autores traballadas na materia.
Aprendizaxe colaborativa	Un dos eixos fundamentais da materia será a aprendizaxe colaborativa tanto dentro como fóra da aula.
Lecturas	Na aula proporcionarase unha serie de lecturas que terán que ler todos os alumnos e alumnas. Ademais para a preparación da materia, o alumnado poderán realizar outras lecturas complementarias recollidas na bibliografía, achegadas polo profesorado ou seleccionadas polo propio alumnado.
Presentación oral	O alumnado terá que intervir oralmente na presentación de resultados de pequenas pescudas, de postas en común, etc.
Sesión maxistral	Presentarase oralmente a información máis esencial de cada bloque temático e orientarase ao alumnado sobre como ampliar os coñecementos sobre o mesmo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Estudo de casos Investigación (Proxecto de investigación)	Realizaranse titorías grupais co alumnado que está desenvolvendo cada un dos subtemas que completan o tema xeral que se aborda mediante aprendizaxe colaborativa. Presentarase na aula casos de alumnos ou alumnas con diferentes problemáticas relacionadas coa linguaxe e abordarase a análise dun xeito integral. Os estudantes deben realizar o diagnóstico educativo e a proposta de intervención pedagóxica. Nesta tarefa a profesora realizará un seguimento periódico mediante atención persoalizada.

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	-Integración dos contidos abordados na aula -Reflexión e opinión persoal -Ampliación de coñecementos empregando as fontes documentais e investigación persoal. -Aplicabilidade ao teu traballo como logopeda.	30
Investigación (Proxecto de investigación)	Realización duha investigación sobre experiencias innovadoras para a atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e daquelas que fomenten a inclusión educativa de todo o alumnado na aula ordinaria, no centro e na sociedade	20

Solución de problemas	O alumnado terá que facer unha proposta de intervención educativa para desenvolver nun contexto educativo incluso un alumno ou alumna con NEAE. Valorarase: -Proposta que fomente a inclusión educativa. -Creatividade. -Coherencia interna da proposta	20
Proba de resposta breve	Ao alumnado propoñerémolle unha serie de preguntas curtas sobre distintos temas abordados na materia, sobre os que terá que disertar tendo como referentes a súa opinión persoal fundamentada e enriquecida coas achegas bibliográficas suxeridas na bibliografía e/ou expostas na clase.	30

Observacións avaliación

INFORMACIÓN PARA O ALUMNADO NON ASISTENTE

Segundo a participación do alumnado na materia, para a avaliación hai dúas opcións: Opción A. Para o alumnado que segue o sistema ECTS, aquel que regularmente asiste/participa nas actividades de clase (80%). Neste caso o sistema de avaliación será o descrito anteriormente a través das actividades do portafolios, proxecto de investigación, solución de problemas e unha proba mixta. Opción B. Para o alumnado que non segue o sistema ECTS, aquel que non asiste/participa regularmente ás actividades de clase (< 80%). Neste caso o sistema de avaliación farase sobre:

a) Realización dun proxecto de investigación (30%) b)   Unha proposta de intervención dende unha perspectiva inclusiva (20%) c) Unha proba escrita sobre os contenidos da materia, cun peso na avaliación do 50%

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ J (2006). A elaboración e adaptación dos materiais curriculares. NEG e Concello de Santiago, Departamento de Educación e Mocidade - GONZÁLEZ MANJÓN, Daniel (1993). Adpataciones curriculares. Aljibe - VV.AA (2007). Atención a la diversidad, una responsabilidad compartida. Huelva: Servicios de Publicaciones de la Universidad - STAINBACK,S y W. (1999). Aulas inclusivas. Narcea - PETERS, T. (2008). Autismo: de la comprensión teórica a la intervención educativa. Ávila Autismo - VLACHOU, A. (1999). Caminos hacia una educación Inclusiva. Narcea - LÓPEZ MELERO,M. (2004). Construyendo una escuela sin exclusiones. Aljibe - AINSCOW,M;J. BERESFORD; HARRIS,A.;HOPKINS,D; WEST. M (2001). Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Narcea - NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (2008). De la segregación a la inclusión. Laivento - AINSCOW, M. (2001). Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Narcea - ACOSTA, Victor (2003). Dificultades del lenguaje, colaboración e inclusión educativa. Manual para logopedas, psicopedagogos y profesores. Ars Médica - BARTON,L (1998). Discapacidad y sociedad. Morata - NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (1996). Documento de adaptación do curriculum. Quinesia, 23 - PALOMINO, A. e TORRES, J.A. (1997). Educación Especial. Pirámide - ECHEITA (2006). Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Narcea - GARCÍA PASTOR,C (2005). Educación y diversidad. Aljibe - MOLINA, S (2007). Educar en la diversidad. Barcelona: Davinci - BRENNAN,W.K. (1988). El currículo para niños con necesidades especiales. Siglo XXI - MONFORT, M y JUAREZ, A (1987). El niño que habla. CEPE - TORRES, J. (2006). GLOBALIZACIÓN E INTERDISCIPLINARIEDAD: EL CURRÍCULUM INTEGRADO. Madrid: Morata - CARRIÓN, J.J. (2001). Integración escolar ¿plataforma para la escuela inclusiva. Siglo XXI - CASTRO, M.M., FERRER, G.; MAJADO, M.F., RODRÍGUEZ, J.; VERA, J.; ZAGRA, M.; e ZAPICO, H. (2007). La comunidad en la escuela. La escuela en la comunidad. Graó - PARRILLA LATAS, A. (2005). La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas yComunidades Educativas. Escuela Española - VV.AA (2004). La escuela inclusiva: prácticas y reflexiones. Editorial Laboratorio educativo - VV.AA (2004). La escuela inclusiva: prácticas y reflexiones. Editorial Laboratorio Educativo - VV.AA (2010). La respuesta educativa a la diversidad, aquí y ahora. Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha - ACOSTA, V e MORENO, A (2004). Las práctica educativas ante las dificultades de lenguaje. Ars Médica - ESSOMBA, M.A. (2006). Liderar escuelas interculturales e inclusivas: equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración. Graó - PUIGDELLIVOL, I (1992). Programación de aula y adaptación curricular. Graó - MOLINA, J. e ILLÁN,N. (2008). Propuesta de un currículo integrado. Editorial MAD - BARTON,L (2008). Superar las barreras de la discapacidad. Morata - GARCÍA PASTOR,C (1998). Una escuela común para niños diferentes. EUB - NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (2008). ¿Normalizar ou volver ás diferencias?. Revista Galega de educación, 52
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías